

Konu

Konu 1

Kadın Genital Organları (Organa Genitalia Feminina)

Dr. Evren KÖSE

Kadın genital organları iç genital organlar (**organa genitalia feminina interna**) ve dış genital organlar (**organa genitalia feminina externa**) olmak üzere iki gruba ayrılarak incelenir.

KADIN İÇ GENİTAL ORGANLARI (Organa genitalia feminina interna)

Bu organlar pelvis minor içerisinde yerleşmiş olup dışarıdan görünmezler. Bu grupta **ovarium**, **tuba uterina**, **uterus** ve **vagina** bulunur (Şekil 1).

Ovarium

Dişi üreme hücresi olan ovumu ve dişiye özgü seks hormonlarını (**progesteron** ve **östrojen**) üretmekle görevli olan ovariumlar erkekteki testislerin karşılığıdır. Pelvis minor içerisinde **fossa ovarica** adı verilen çukurlukta yerleşmişlerdir. A. iliaca interna ve a. iliaca externa arasında bulunan bu çukuru aşağı ve önden lig. latum uteri'nin tabanı, yukarıdan a.iliaca externa ve arkadan ureter sınırlar. Pembemsi gri renkli olan ovariumların dış yüzü buluş çağından önce düzgün iken buluş çağından sonra ovulasyona bağlı olarak pürüzlü bir görünüm alır. Badem büyüklüğünde olan ovariumlar 4 cm uzunluğunda, 2 cm genişliğinde, 1 cm kalınlığında ve yaklaşık 5 gr ağırlığındadır.

Ovariumun **facies medialis** ve **facies lateralis** olmak üzere iki yüzü, **extremitas tubaria** ve **extremitas uterina** olmak üzere iki ucu ve **margo liber** ve **margo mesovaricus** olmak üzere iki kenarı vardır. Ovarium'u besleyen damarların (a.v. ovarica) etrafını periton sardığı için bir ligament şeklini almıştır. Extremitas tubaria'ya tutunan ve lig. ovari suspensorium adı verilen bu bağ ovarium'u asıcı bir rol üstlenir. Ovariumun uterus'a bakan ucu (**extremitas uterina**) ile uterus'un üst dış köşesi arasında uzanan bağa ise **lig. ovari proprium** denir. Bu bağ sayesinde hamile bir kadında uterus ile birlikte ovariumun konumu da değişir.

Facies lateralis, fossa ovarica üzerinde bulunan parietal peritona tutunur. Fossa ovarica arkasında extraperitoneal yapılardan olan ureter, a.,v. iliaca interna, a.,v. obturatoria, n.obturatorius ve a.uterina'nın başlangıç kısmı bulunur. Facies medialis lig.latum uteri (broad ligamenti) içerisinde uterus ve uterin damarlara bakar. Arka kenar daha serbest olmasından dolayı margo liber olarak isimlendirilir. Bu kenar ureter ile komşuluk yapar. Ön kenarına ise mesoovarium tutunması nedeniyle margo mesoovaricus adı verilir. Ön kenarında hilum ovarii bulunur.

Yapısı: Ovariumlar dıştan peritoneum ile örtülüdür. Ancak bu periton buluş çağından itibaren değişikliğe uğrar ve yassı epitele dönüşür. Bu tabakanın altında kollagen liflerden zengin **tunica albuginea** denilen bir tabaka bulunur. Tunica albuginea'nın altında ovariumun esas dokusu bulunur. Bu doku dışta **cortex ovarii** ve içte **medulla ovarii** denilen iki kısıma ayrılır. Cortex ovarii içerisinde çeşitli derecelerde gelişim gösteren folliküller ve bunların arasını dolduran bağ dokusu bulunur. Medulla ovarii'de ise gevşek bağ dokusu, damar ve sinirler bulunur. Buluş çağından önce cortex ovarii'deki folliküller gelişmez ve primer follikül olarak kalır. Bunlar yaklaşık 400.000 tanedir ve puberteden sonra çeşitli evrelerden geçerek **Graaf follikülü**'ne dönüşürler. Graaf follikülü olgunlaştıktan sonra içerisindeki ovum dışarı atılır (ovulasyon) ve Graaf follikülü **corpus luteum** halini alır. Corpus luteum **progesteron** hormonu salgılar ve dölleme

KAYNAKLAR

1. Standring S, Ellis H, Healy JC, Johnson D, Williams A, Collins P, Wigley C (eds): Gray's Anatomy, The Anatomical Basis of Medicine and Surgery, 39th ed. Edinburgh, Churchill Livingstone, 2005.
2. Moore, Keith L.; Dalley, Arthur F. Clinically Oriented Anatomy, 5th ed. Lippincott Williams & Wilkins 2006.
3. Arıncı K, Elhan A. Anatomi,4. Baskı, Ankara, Güneş Kitabevi, 2006.
4. Putz R. and Pabst R. (Eds), Elhan A (çev. ed), Sobotta, 6. Baskı, İstanbul, Beta Basım Yayım Dağıtım A. Ş., 2006.
5. Chung, KW. Gross Anatomy, 5. Baskı, London, Lippincott Williams & Wilkins, 2005.
6. Frank H. Netter (Ed), Prof. Dr. Meserret Cumhuri (çev. ed), İnsan Anatomisi Atlası, 4. Baskı, İstanbul, Nobel Tıp Kitabevleri, 2008.